

A

בס"ד
Intro

Today we will learn בע"ה of דף כג of מסכת ר"ה
Some of the topics we will learn about today include:

More discussion about the process of lighting torches in order to inform the public of the new month.

Various Aggadic teachings related to Pesukim quoted by our Gemara.

A

The process of lighting torches in order to inform the public of the new month

Various Aggadic teachings related to Pesukim

B

The actual process of examining and questioning the witnesses who have come forth to testify about seeing the new moon

Some of the key topics and concepts that we will learn about include:

עדות החודש

In the times of the Bais HaMikdash, the new month would be determined by the Sanhedrin, which sat in the Lischas HaGazis in the Bais HaMikdash.

When witnesses observed a new moon, they would travel to Yerushalayim to testify before Beis Din. After determining the accuracy of their testimony, the Beis Din would pronounce the beginning of the new month.

Once the new month was proclaimed, Beis Din at first used the system of torches - and later sent messengers to the rest of Eretz Yisrael and beyond, to spread the word, specifically in those months which contained Yomim Tovim or fast days that are dependent upon the date of the month.

B

The process of examining and questioning the witnesses

עדות החודש

C

חודש חסר - a deficient month of 29 days

חודש מלא - a full month of 30 days

Let's explain:

The lunar month consists of either 29 or 30 days.

If the עדים came on the 30th day of the month, and testified that they saw the new moon, the Beis Din would proclaim that day to be ראש חודש - the first day of the new month, leaving the outgoing month with 29 days, a חודש חסר - a deficient month.

If the עדים did not come on the 30th day of the month - or even if no עדים came at all - the Beis Din would proclaim the 31st day of the month to be ראש חודש - the first day of the new month, leaving the outgoing month with 30 days, a חודש מלא - a full month.

C

חודש מלא

If the עדים did not come on the 30th day or if no עדים came at all

חודש חסר

If the עדים came on the 30th day

1 So let's review.....

We had learned on the previous Daf that torches would be lit from mountain to mountain, reaching all the way to the גולה in order to inform Klal Yisrael of the new month.

Before we proceed, let's clarify the terms

חודש חסר - a deficient month of 29 days

חודש מלא - a full month of 30 days

The lunar month consists of either 29 or 30 days.

If the עדים came on the 30th day of the month, and testified that they saw the new moon, the Beis Din would proclaim that day to be ראש חודש - the first day of the new month, leaving the outgoing month with 29 days, a חודש חסר - a deficient month.

If the עדים did not come on the 30th day of the month - or even if no עדים came at all - the Beis Din would proclaim the 31st day of the month to be ראש חודש - the first day of the new month, leaving the outgoing month with 30 days, a חודש מלא - a full month.

2 ת"ר אין משיאין משואות אלא על החדש שנראה בזמנו לקדשו ואימתי משיאין לאור עיבורו

The torches were used only at the end of a חודש חסר, when ראש חודש was proclaimed on the 30th day, and they were lit on the evening after the 30th day, which is now already the 1st day of the new month.

At the end of a חודש מלא, when ראש חודש was proclaimed on the 31st day, the torches were not used. People would understand that if ראש חודש was not proclaimed the previous day, it must be today.

3 The Mishna had mentioned that these torches were made of עץ ארז, cedar wood, and the Gemara here elaborates on the various types of cedar:

אמר רב יהודה ד' מיני ארזים הן

ארז

קתרום

עץ שמן

וברוש

Rav Yehuda mentions 4 types of cedar trees, while

רבה בר רב הונא אמרי בי רב עשרה מיני ארזים

Rabbah Bar Rav Huna mentions 10 types of Cedar trees, quoting the Pasuk in ישעיהו:

אתן במדבר ארז

שטה

והדס

ועץ שמן

אשים בערבה ברוש

תדהר

ותאשור יחזיו

The Pasuk mentions 7 species of ארז, and Rav Dimi explained,

three more species were added;

אלונים אלמונים אלמוגין

1

חודש מלא

30 DAYS

▼

עדים did not come on the 30th day or if no עדים came at all

חודש חסר

29 DAYS

▼

If the עדים came on the 30th day

2

ת"ר אין משיאין משואות אלא על החדש שנראה בזמנו לקדשו ואימתי משיאין לאור עיבורו

▼

Torches were used only at the end of a חודש חסר and were lit on the evening after the 30th day, the 1st day of the new month

▼

Torches were NOT used at the end of a חודש מלא People would understand if ראש חודש was not proclaimed the previous day, it must be today

3

Various types of cedar

רבב בר רב הונא אמרי בי רב

עשרה מיני ארזים

אתן במדבר ארז • שטה והדס • ועץ שמן אשים בערבה ברוש • תדהר ותאשור יחזיו

▼

Rav Dimi explained, three more were added; אלונים • אלמונים • אלמוגין

אמר רב יהודה

ד' מיני ארזים הן

ארז • קתרום עץ שמן • וברוש

4 Rav Yochanan teaches further about cedars
 כל שיטה ושיטה שנטלו נכרים מירושלים עתיד הקב"ה להחזירן לה
 Quoting the same pasuk in ישעיה,
 אתן במדבר ארז שטה
 and מדבר is referring to Yerushalayim, as the pasuk says;
 ציון מדבר היתה

4

Rav Yochanan teaches

כל שיטה ושיטה
 שנטלו נכרים מירושלים
 עתיד הקב"ה להחזירן לה

ציון מדבר היתה

5 The gemara brings more statements in the name of Rebbe
 Yochanan:
 ואמר רבי יוחנן כל הלומד תורה ואינו מלמדה דומה להדס במדבר
 One who studies Torah but does not teach it to others is
 compared to a sweet smelling הדס, myrtle, in the middle of the
 desert, where nobody benefits from its fragrance.
 איכא דאמרי כל הלומד תורה ומלמדה במקום שאין ת"ח דומה להדס במדבר
 דחביב
 Others say that one who teaches Torah is as precious as a scarce
 הדס in the wilderness.

5

ואמר רבי יוחנן

א לא לאומד תורה ואינו מלמדה
 דומה להדס במדבר

איכא דאמרי:

א לא לאומד תורה ומלמדה במקום שאין ת"ח
 דומה להדס במדבר דחביב

6 וא"ר יוחנן אוי להם לאומות העולם שאין להם תקנה
 Rav Yochanan teaches further, woe to the nations of the world
 who have no remedy as the Pasuk says;
 תחת הנחשת אביא זהב
 ותחת הברזל אביא כסף
 ותחת העצים נחשת
 ותחת האבנים ברזל
 Whatever the goyim took from Yerushalyim, HaShem will
 replace with more precious items.

6

וא"ר יוחנן

אוי להם לאומות העולם
 שאין להם תקנה

תחת הנחשת אביא זהב
 ותחת הברזל אביא כסף
 ותחת העצים נחשת
 ותחת האבנים ברזל

7 However,
תחת ר"ע וחביריו מאי מביאין
For Rebbe Akiva and his colleagues who were killed at the
hands of the goyim, as well as other Jewish blood that was
spilled by Goyim, there is no replacement. Rather,
ונקיתי דמם לא נקיתי
The goyim in the future will pay severely for these horrible
crimes.
=====

7

However,
**תחת ר"ע וחביריו
מאי מביאין?**
Rather,
ונקיתי דמם לא נקיתי

8 We proceed with the next Mishnah which describes the process
of receiving the עדים.
Zugt the Mishna:
חצר גדולה היתה בירושלים
ובית יעזק היתה נקראת
ולשם כל העדים מתכנסין
There was a large courtyard in the Yerushalayim which was
called בית יעזק, where all the עדים would convene.
ובית דין בודקין אותם שם
This is where Beis Din would examine the witnesses.
וסעודות גדולות עושין להם בשביל שיהו רגילין לבוא
And lavish feasts would be prepared for the witnesses, to
encourage them to come.

8

The process of receiving the עדים

מאמר:
חצר גדולה היתה בירושלים
ובית יעזק היתה נקראת

ולשם כל העדים
מתכנסין

ובית דין
בודקין אותם שם

וסעודות גדולות עושין להם
בשביל שיהו רגילין לבוא

9 The Mishna continues:
בראשונה לא היו זזין משם כל היום
Originally, if עדים arrived on Shabbos, as was permitted for the
purpose of testifying for קידוש החודש, they would not be able to
leave the חצר, as is the Halacha with one who goes outside of the
תחום שבת.

However this also discouraged people from coming. Therefore,
התקין רבן גמליאל הזקן שיהו מהלכין אלפים אמה לכל רוח
Rabban Gamliel instituted that the witnesses are allowed to
move about for the full distance of 2,000 Amos outside of the
city, as all city dwellers that were in Yerushalayim when
Shabbos came in.

9

בראשונה
לא היו זזין משם כל היום
כמו שבת
*As is the Halacha with one
who goes outside of the*
**This discouraged
people from coming**
התקין רבן גמליאל הזקן
**שיהו מהלכין אלפים אמה
לכל רוח**

10 And the same rule holds true for a midwife who comes from outside the תחום, or someone coming to save a life. They are allowed the full 2,000 אמות to walk on Shabbos, since they came בהיתר, and therefore the חכמים did not apply the Rabbinic גזירה of not being able to walk more than 4 amos, for one who goes outside the תחום on Shabbos.

10

And the same rule holds true for a
Midwife
or
Someone coming to save a life
They're allowed the full 2,000 אמות to walk on Shabbos, since they came בהיתר

11 The Mishna continues:
כיצד בודקין את העדים
What is the exact process for examining the witnesses?
זוג שבא ראשון בודקין אותו ראשון
ומכניסין את הגדול שבהן
The Beis Din would bring in one of the witnesses and pose many questions.

11

טיצד בודקין את הַעֲדִימ?

זוג שבא ראשון בודקין אותו ראשון
ומכניסין את הגדול שבהן

12 ואומרין לו אמור כיצד ראית את הלבנה
לפני החמה או לאחר החמה
לצפונה או לדרומה
כמה היה גבוה
ולאין היה נוטה
וכמה היה רחב
They would ask him:
In what position was the moon relative to the sun?
Before the sun or behind the sun -
In the north or the south -
How high was the moon?
In which direction was it leaning?
How wide was it?

12

ואומרין לו

אמור כיצד ראית את הלבנה?

לפני החמה או לאחר החמה?
לצפונה או לדרומה?

כמה היה גבוה?
וכמה היה רחב?
ולאין היה נוטה?

13 ואח"כ היו מכניסין את השני ובודקין אותו
 The second witness was then questioned as well
 אם נמצאו דבריהם מכוונים עדותן קיימת
 If their testimony matched, their testimony was approved.
 Nevertheless,
 שאר כל הזוגות שואלין אותן ראשי דברים
 If there were other עדים who came, they are also questioned
 generally.
 לא שהיו צריכים להם
 אלא כדי שלא יצאו בפחי נפש
 בשביל שיהו רגילים לבוא
 Although not necessary, they were questioned so as not to make
 them feel bad for coming all this way for naught, lest they not
 come next time.

13 ואחר כך

היו מכניסין את השני ובודקין אותו
 אם נמצאו דבריהם מכוונים
 עדותן קיימת

Nevertheless,

שאר כל הזוגות שואלין אותן
 ראשי דברים

א לא שהיו צריכים להם
 אלא כדי שלא יצאו בפחי נפש
 בשביל שיהו רגילים לבוא

14 לפני החמה או לאחור החמה.
 The Gemara explains that his means
 פגימתה לפני החמה או לאחור החמה
 Was the פגימה - the darkened part of the moon which is not
 visible - facing the sun or away from the sun? To which the
 Mishna comments;
 אם אמר לפני החמה לא אמר כלום
 If he said that the פגימה was facing the sun he is disqualified, as
 such a situation can never be.

14 לפני החמה או לאחור החמה?

This means...

פגימתה לפני החמה

או לאחור החמה?

אם אמר לפני החמה
 לא אמר כלום

15 דא"ר יוחנן
 מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במרומו
 מעולם לא ראתה חמה פגימתה של לבנה ולא פגימתה של קשת
 The sun never sees the פגימה of the moon, or that of the rainbow.
 פגימתה של לבנה
 דחלשה דעתה
 If the sun would see the פגימה of the moon, the moon would feel
 bad, having had its חסרון, its defect, seen by others. This can
 obviously never be, as the moon gets it light from the sun, and
 so the lit up part will always be facing the sun. The Gemara is
 explaining here why this is set up this way - so as not to
 embarrass the moon.
 פגימתה של קשת
 דלא לימרו עובדי החמה
 גירי קא משדייא
 Similarly, the rainbow has its arc to the sun and not its concave,
 so that those who worship the sun should not say that the sun is
 shooting arrows at those who do not worship it.

15 דאמר ר' יוחנן
 מאי דכתיב
 המשל ופחד עמו עושה שלום במרומו
 מעולם לא ראתה חמה

פגימתה של לבנה
 ולא פגימתה של קשת

פגימתה של לבנה
 פגימתה של קשת

דחלשה דעתה
 דלא לימרו עובדי החמה
 גירי קא משדייא